

Гудбай, Генічеськ

Сцена 1

На сцену виходить людина в костюмі зеленого коня. На голові величезна коняча морда-маска з лупатими божевільними очима. Людина-кінь сідає на незручний вузький стілець без спинки, який стоїть посеред невеличкої кімнати без вікон. Перед стільцем стоїть шкіряне крісло і маленький столик, на якому прикріплена настільна лампа. Позаду стільчика також стоїть шкіряне крісло. В глибині кімнати стоїть шкіряна канапа і великий стіл з ноутбуком. Одна стіна – тоноване скло. По кутах кімнати висять видимі камери. Людина-кінь сидить, не рухаючись і прямо вирівнявши спину. Двері клацають і відкриваються. Заходять п'ять чоловіків, одягнених у цивільний одяг. Їм років по 30-40. Перший чоловік сідає у крісло, що позаду стільця, другий і третій – на канапу за стіл з ноутбуком, четвертий – у крісло, що попереду. Він вмикає дуже яскраву настільну лампу і направляє її в обличчя людини-коню. П'ятий заходить останнім, закриває двері і кладе на стіл з ноутбуком пакет документів і телефон. Телефон підключають до ноутбука. П'ятий чоловік починає кругами повільно ходити навколо людини-коня. Він голосно і повільно вимовляє фразу: «ПЕРЕД ТЕМ, КАК ОТВЕТИТЬ НА ВОПРОС, ХОРОШО ПОДУМАЙТЕ. НЕ ВРИТЕ. ГОВОРИТЕ ПРАВДУ. И ТОГДА ПОСЛЕДСТВИЯ ДЛЯ ВАС БУДУТ МИНИМАЛЬНЫМИ».

Агенти по черзі, не роблячи пауз, починають задавати питання російською. Людина-кінь, наче відлуння, тихенько повторює за ними кожне питання українською.

- Почему выезжаете?/Чому виїжджаєте?
- С какой целью вы хотите выехать?/З якою метою ви хочете виїхати?
- Чего вы едете в Польшу?/Чого ви їдете до Польщі?
- Вы ожидаете, что поляки будут вас встречать хлебом-солью?/Ви що чекаєте, що поляки вас будуть зустрічати хлібом-сіллю?
- Как вы относитесь к тому, что Геническ – это теперь россия?/Як ви відноситися до того, що Генічеськ – це тепер росія?
- Почему вы не хотите остаться в россия?/Чому ви не хочете залишитися в росії?
- Что вас не устраивает?/Що вас не влаштовує?

Останні два питання задає агент, який сидить позаду. Людина-кінь автоматично повертає голову назад. Агент бере довгу тонку указку, встромляє її у щоку людини-коня, повертає голову вперед. Він голосно вимовляє: «Сидеть ровно, смотрите только перед собой!». Кінь сіпається, повертає морду вперед, починає говорити жіночим голосом.

- Ребята, ну как отношусь? Нормально отношусь. А уезжаем? Ну вы же сами знаете, что сейчас происходит у нас в городе, ага. Там опасно сейчас. А у меня дочка-студентка и папа больной, после инсульта. Ему волноваться нельзя. Ну а Польша? Туда все сейчас едут. У меня там подруга в Кракове сейчас. Мы же не навсегда. Вот как только наведете порядок, ага, мы и вернемся сразу.

- Как вы себя чувствовали в феврале 2022?/Як ви себе почували у лютому 2022?

- С каким чувством вы проснулись 24 февраля?/З яким почуттям ви прокинулись 24 лютого?

- От чего вы проснулись утром 24 февраля 2022 года?/Від чого ви проснулись зранку 24 лютого 2022 року?

- Кому первому вы написали или позвонили, когда началась спецоперация?/Кому першому ви написали чи задзвонили, коли почалася спецоперація?

Лампа гасне. На сцені півтемрява.

- Звичайно, що першого я набрала Сашу. Я тоді відчувала злість і роздратування. Останній раз я його бачила, коли він в середині лютого приїхав у відпустку. Він вже знав, що буде повномасштабне вторгнення. Знав, що Генічеськ попаде під роздачу одним з перших. Але нічого не сказав. Бо не можна було. І я постійно думала про те, як йому було. Це неймовірна витримка чи дурість? Я весь час запитувала в нього: «А ти тоді не боявся, що ми ніколи з тобою не побачимось?». А він завжди відповідав: «А якщо б сказав, щоб це поміняло? Ну ок, сказав би я тобі: «Кицунь, через два дні почнеться війна». І що б ти зробила? Поїхала? Ти б не повірила і назвала мене ненормальним. А потім звинуватила у тому, що я зав'яз у своїй воєнщині». Тому ми просто пішли разом до АТ. Ми купували там тони мівіни, олію, інші запаси. Я викладала, а він наново накладав повний візок. І тільки пізніше я зрозуміла, що він так намагався підготувати мене до того, що буде далі.

Лампа вмикається.

П'ятий агент, який постійно ходить, періодично виходить з кімнати. Коли він повертається, він голосно і повільно повторює фразу: «ПЕРЕД ТЕМ, КАК ОТВЕТИТЬ НА ВОПРОС, ХОРОШО ПОДУМАЙТЕ. НЕ ВРИТЕ. ГОВОРИТЕ ПРАВДУ. И ТОГДА ПОСЛЕДСТВИЯ ДЛЯ ВАС БУДУТ МИНИМАЛЬНЫМИ».

- Когда вы смотрели фильмы ужасов до начала СВО, у вас возникали ассоциации с убитыми на Донбассе людьми?/Коли ви дивилися фільми жахів до СВО, у вас були асоціації з вбитими на Донбасі людьми?

- Вы спокойно смотрите фильмы про убийства или чувствуете возбуждение?/Чи спокійно ви дивитесь фільми про вбивства чи відчуваєте збудження?

- Вы кого-нибудь ненавидите в этих фильмах?/Чи ви когось ненавидите в цих фільмах?

- Если ненавидите, то кого?/Якщо ненавидите, то кого?

- Вы задумывались над тем, сколько детей погибло на Донбассе?/Ви замислювалися, скільки дітей загинуло на Донбасі?

- Как вы относитесь к крови детей, убитых на Донбассе?/Як ви відноситися до крові дітей, які загинули на Донбасі?

- Что вы чувствуете, когда смотрите новости?/Що ви відчуваєте, коли дивитесь новини?

- Как вы относитесь к виду крови в фильмах ужасов?/А як ви відноситися до крові у фільмах жахів?

- Ребята, та ну какие там фильмы ужасов. Мне ужасов, ага, и в жизни хватает. У меня мама пару месяцев назад умерла. Умирала очень тяжело. От онкологии. Я до сих пор отхожу, ага. А следом за похоронами мамы папу удар хватил. Думала, что сразу обоих родителей потеряю.

- В том, что происходит, вы обвиняете российскую сторону или украинскую власть?/В тому, що відбувається, ви звинувачуєте російську сторону чи українську владу?

- Вы знаете, кто обстреливал Донбасс, кто убивал детей Донбасса?/Чи знаєте ви, хто обстрілював Донбас, хто вбивав дітей Донбасу?

- Как вы относитесь к специальной военной операции?/Як ви відноситися до спеціальної військової операції?

- Вы считаете, что это россия напала на Украину?/Чи вважаєте ви, що це росія напала на Україну?

Лампа гасне. На сцені півтемрява.

- 24 лютого о третій тридцять ночі ми проснулися від вибухів і звуків переміщення військової техніки. Вони зайшли з боку Криму. 40 кілометрів від Джанкою, 11 кілометрів від Чонгара. П'ятнадцять хвилин – і вони у місті. Ми проснулися першими, бо наш будинок розташований на в'їзді у місто. Біля мосту. Того самого, який пізніше підірвали. Ми жили в окупації близько трьох місяців. Кожен день я чекала, коли за мною придуть. Саша весь час був на зв'язку. Він казав, що робити, чим запасатися. Вчив, як треба поводитися на допиті: «Завжди кажи правду. Не підлещуйся, не посміхайся, не чіпай обличчя, не смикай волосся. Той, хто бреше, забуває відповіді. Коли питання повторюватимуть неодноразово, можна попастися».

Лампа вмикається.

- Вы принимали участие в выборах?/Ви брали участь у виборах?

- За кого вы голосовали на выборах?/За кого ви голосували на виборах?

- **Ребята, да я вообще аполитичный человек. Знаете, ага, политики – они все одинаковые. За кого бы ты ни проголосовал, результат всегда одинаковый. Выиграет тот, кто должен выиграть.**

- Кто из ваших знакомых или соседей уехал?/Хто з ваших знайомих або сусідів уїхав?

- Знаете ли вы дислокацию нахождения военных на территории области?/Чи знаєте ви дислокацію перебування військових на території області?

- Есть ли среди ваших знакомых семьи ветеранов АТО?/Чи є серед ваших знайомих сім'ї ветеранів АТО?

- Какие чувства у вас вызывают вооруженные силы Украины?/Які почуття у вас викликають збройні сили України?

Лампа вимикається. На сцені півтемрява.

- **Вже майже 10 років я відчуваю найбільший страх у своєму житті. Страх, що з Сашею щось може трапитись. Він постійно каже: «Треба купити машину. Навіть якогось буса. Все ж таки іноді хочеться десь виїхати родиною». Я мовчу, а в голові кричить: «Яка машина? А якщо щось з тобою станеться? Якщо завтра тебе вб'ють? Нахуя мені та машина? Що я взагалі буду робити без тебе?». І справа не в тому, що я не зможу жити без чоловіка. Я не зможу жити саме без нього. Через три дні після початку окупації Саша зателефонував. «Мала, все, що пов'язано зі мною, треба знищити. Чуєш мене? - кричав він, - Пали! Викинь! Знищи! Нічого не жалій!». У чорному пакеті для сміття я тримала все його життя: шеврони, ніж іменний, нагороди, особисті документи, рюкзаки, грамоти, спальні мішки, блокноти з контактами, світлини, подарунки, військова форма, українські прапори, армійські інструменти і прибори. Єдине, що я наважилася спалити – це блокноти. Інше знищити не змогла. Все зашила у дерев'яних стінах на балконі, обмотавши шарами харчової плівки та скотчу. Окрема історія – книги. Їх виносила по одній-дві на роботу. Клала в коробки з-під взуття і ховала поміж іншими коробками. У травні Саша задзвонив і просто сказав: «Киць, у вас є два дні на збори і ви виїжджаєте. Не сперечайся. Треба. Просто повір мені на слово». І я повірила. Зібралася і поїхала.**

Сцена 2

На сцені та сама кімната допитів. В одному куті на підлозі сидить Женя все ще в костюмі коня, але без маски. В іншому куті на підлозі сидить Саша спиною до неї. Він одягнений у військову форму.

Женя Розкажи про своє дитинство.

Саша Ну народився, вчився, до армії вступив.

Женя А який найяскравіший спогад з дитинства?

Саша Ну, було цікаво. Спортом іноді займався.

Женя А яким саме?

Саша Ну не знаю, я різне перепробував. Легка атлетика, велоспорт, навіть, гирі. Плаванням ще займався.

Женя А який тобі подобався більш за все?

Саша Швидше всього, легка атлетика.

Женя Розкажи щось, що найбільше запам'яталося з занять атлетикою.

Саша Ну, напевно, це перший забіг на 20 кілометрів. Бо біг на десять, а прийшлося бігти на двадцять. І я мало того, що добіг, ще й призове місце зайняв. Це було у восьмому класі, я тоді виступав за школу. І я дуже пишався собою.

Женя Я майже нічого не знаю про тебе. Знаю тільки, що раніше твій позивний був «Лютий» через крутий характер, а зараз змінився на «Бобер» – це вже через спеціальність. Знаю, що служиш вже близько 27 років. Знаю, що добре розмовляєш словацькою мовою. Знаю твою характеристику в базі «Каратель»: «Не підлягає взяттю у полон, має бути знищений на місці. Бандерівець, кат, кровожерливий вбивця, нацист, холоднокровний, розважливий, хитрий, жорстокий, не йде на контакт, вбиває з особливою жорстокістю. Їсть нехрещених москаликів на сніданок». Ти ніколи мені нічого не розповідаєш. Якщо пощастить, можу підслухати щось, коли ти спілкуєшся з друзями. (пауза) Ти не жалкуєш, що пішов воювати?

Саша (повертається обличчям до Жені) В жодному разі. Люблю Україну, дуже. Заклали це давно, з дитинства, ще в школі. Ще при радянському союзу у нас викладав історію вчитель, який прищепив нам любов до української літератури. Він познайомив нас з Орестом Субтельним, Шептицьким. На той час таке було заборонено, але він знайшов можливість і доніс у наші життя відомих українських істориків та їхні праці. Мабуть з тих пір я привчився читати. Спочатку була фантастика, поки не пішов до армії. Тут більше фантастики відбувається. Остання книжка, яку я прочитав, була про військову техніку, збірник. З художнього – книга українського військового «Сліди на дорозі».

Женя (підходить до Саші, сідає біля нього, бере його за руку)

- Ти пам'ятаєш як ми познайомились? 2014. Ти тільки повернувся з Донецької області. Перебував на реабілітації у моря в Бердянську. Нас познайомила подруга, яка після мого розлучення намагалася влаштувати моє особисте життя. Вона шукала мені тоді милих

симпатичних хлопців. Таких, які б контрастно відрізнялися від мого колишнього. І щоб вона відчепилася від мене, я тоді сказала: «Маринка, у мене дуже специфічний смак на чоловіків. Я хочу кульгавого, косого, страшного, щоб був весь у шрамах, лисого, з бородою і величезним носом. Щоб його усі боялися, а всередині він був такий няшка-няшка». І якось вона зателефонувала і каже: «Знайшла такого, як ти хотіла. Він якраз поїхав у відпустку у ваші краї. Я йому вже твої контакти скинула, тож він скоро напише тобі». І ти написав. З тобою було інакше, ніж з іншими. Ти ніколи не називаєш мене на ім'я, виключно Кицюнь, Мала або Коза. Залежно від настрою. А коли перший просипаєшся, обов'язково пишеш мені «Доброго ранку». Навіть якщо ми разом і ти просто прокинувся сходити до туалета. Ти ніколи не говориш про любов. Про любов тобі постійно говорю я. Пам'ятаєш, як ти приїхав на два дні, а залишився на три місяці. Пам'ятаєш, як ти чекав, поки я перейду на українську. Спокійно і терпляче. І дочекався врешті решт. Пам'ятаєш, як ти мені сказав: «Мені тобі нічого дати, крім рюкзака і купи проблем». І я одразу зрозуміла, що ти – моя людина.

Сцена 3

Російський пропускний пункт Бурачки (Псков). Женья стоїть у черзі людей з величезними валізами. Вона щось намацує у лівій кишені. Дивується. Дістає предмет з кишені. Розглядає його. Вивертає кишеню, в якій величезна дірка. Починає сміятися.

- Спеціально вдягла стару куртку, бо вона зручна в поїздках. А я ніяк зрозуміти не могла, чому ліва частина куртки така важка. Тепер розумію, що то всю поїздку вібрувало і дзижчало, поки батарейкам кранти не прийшли. Ці вагінальні кульки на дистанційному керуванні я купила 14 лютого. У подарунок Саші. Коли ми познайомились, мені було 30, йому – 40. І спочатку все будувалося відсотків на сімдесят на сексі. Постійний адреналін. Буває, стою, руки по лікоть в м'ясі, або ріжу салат чи в магазині продукти купую. А він вже готовий. Починає писати, гіфки шле. У мене ніякого настрою. Але йду мити руки, телефоную, виходжу кудись і починається «секс по телефону». Бо прекрасно розумію, що іншого разу вже може й не бути. Скільки років ми жили разом, стільки ми збирали всякі сексуальні прибабахи. Я їх скуповувала і онлайн, і офлайн. Було в мене два страхи. Перший – що піду купатися, впаде ракета, і мене знайдуть голою та некрасивою. Мені буде соромно, що всі побачать мої недоліки. А другий страх – що хтось з сусідів закладе, що чоловік військовий. Прийдуть до мене з обшуком, а у нас всюди натикані іграшки для сексуальних втіх. І тоді я наважилася. Новіші та симпатичніші залишила, а старі страшні зібрала до купи, зав'язала у пакет і вночі винесла на смітник. А зранку чую, сусіди кричать, ржуть. Я на двір, а там

собаки мої хуї тягають. Не розумію, чому вони їх розтягали. Чи пахнуть вони якимось, чи що.

- Ты! Становись сюда! Подойди! Ближе! Давай паспорт!

Женя повертається в бік прохідної. З віконця виглядає російська жінка-військова, яка говорить до неї. Женя підходить до віконця, віддає паспорт на перевірку і заспокоює себе.

- Потерпи. Ще трохи, і кордон з Латвією.

Паспорт довго не віддають. За якийсь момент до неї підходять двоє чоловіків, закладають їй руки за спину і уводять.

Сцена 4

Кімната допитів. Женя знов сидить на стільчику в центрі кімнати. Вона вдягнена у звичайний одяг. Агенти продовжують допит так само, як на початку.

- Вы поддерживаете отношения с теми, с кем учились в Запорожском университете при Днепропетровском МВД?/Чи підтримуєте ви стосунки з тими, з ким вчилися у Запорізькому університеті при Дніпропетровському МВС?

- Знаете ли вы, кто на сегодняшний день занимает какие должности, и в каких отношениях вы находитесь с этими людьми?/Чи знаєте ви, хто займає на сьогоднішній день які посади і в яких стосунках ви перебуваєте з цими людьми?

- Где вы проходили практику, когда учились в институте МВД?/Де ви проходили практику, коли вчилися в інституті МВС?

- Вы имеете прямое отношение к органам власти?/Чи маєте ви пряме відношення до органів влади?

- Есть ли среди ваших знакомых те, кто служит в органах?/Чи є серед ваших знайомих ті, хто служить в органах?

Лампа гасне. На сцені півтемрява.

- **Саша – розвідник. Якщо б ми перебували у офіційному шлюбі, я б не виїхала. Тоді б я була дружина військового. А це полон. Саша кілька разів робив пропозицію. Коли ми проходили поєз РАГСУ, він казав: «Чуєш, Мала, бачиш, колись я тебе сюди приведу». І сміявся. Але завжди після цього ми мали серйозну розмову. «Кицюнь, не на часі», - казав він. Іноді, коли друзі питають, чи ми розписалися вже, він сердиться: «З якою ти метою цікавишся? Це наше особисте життя». А коли прямо зовсім дістають, то відповідає коротко: «Після перемоги». Я страшно не хотіла їхати, але вже тоді розуміла, що рано чи пізно за мною придуть. Періодично ми чули, що когось із сусідів забрали на підвал у катівні, які організували на Арабатській Стрільці, в училищах. Виїхали о 4 ранку. Автомобілем. Зі знайомою. Їхали через Крим, бо через Василівку тоді їхати було небезпечно – транспорт розстрілювали. Я нікому з сусідів нічого**

не казала. Бо саме сусіди здавали росіянам таких, як ми. Тих, у кого є в сім'ї українські військові. Доїхали до Чонгару, пройшли сім блокпостів. І кожен раз це був повний огляд документів і речей. Коли переходили кордон на Крим, нас попередили, що виїхати ми можемо тільки на певний час. Якщо не повернемося, будемо нести кримінальну відповідальність. Тоді ми зазнали першого шоку. Бо не знали, що на нас чекає далі.

Лампа вмикається.

- Кого лично вы знаете в структурах?/Кого ви особисто знаете у структурах?

- Назовите их имена, адреса, номера телефонов?/Назвіть їхні прізвища, адреси, номери телефонів?

- Чем они занимаются на сегодняшний день?/Чим вони займаються на сьогоднішній день?

- Вы общаетесь сейчас с людьми, с которыми учились в Запорожском юридическом институте Днепропетровского МВД Украины?/Чи спілкуєтеся ви зараз з людьми, з якими вчилися в Запорізькому юридичному інституті Дніпропетровського МВС України?

- Почему вы не пошли по стопам специальности, которой учились?/А чому ви не пішли по стопам спеціальності, за якою навчалися?

- Не пошла, потому что не моё. Я хотела в медицину. Хотела резать людей. Хотела стать патологоанатомом. Мёртвые тихонечко лежат, не двигаются. И ты не боишься сделать им больно. А еще хотела шить, кроить. И резать.

- Вам предлагали быть завербованной агенткой?/Чи пропонували вам бути завербованою агенткою?

- Какой позиции в украинско-росийских отношениях вы придерживаетесь?/Якої позиції щодо українсько-російських відношень ви притримуєтеся?

- Когда вы участвовали в митингах против СВО, кто вам это оплачивал?/Коли ви брали участь у мітингах проти СВО, хто це вам оплачував?

- Сколько у вас счетов и в каких банках?/Скільки ви маєте рахунків і у яких банках?

- Каким образом вы передаете информацию вооруженным силам Украины?/Яким чином ви передаєте інформацію збройним силам України?

- Вы собирали фото и видео материалы, которые впоследствии отправляли своим агентам, которые оплачивают ваши услуги?/Чи ви збирали фото і відео матеріали, які відправляли своїм агентам, що оплачують ваші послуги?

- Какие местные чаты и интернет-ресурсы вы используете для передачи информации?/Які місцеві чати та інтернет ресурси ви використовували для передачі інформації?

- У вас есть дистанционная соцсеть?/Чи маєте ви дистанційну соцмережу?

- Как долго вы сотрудничаете с вооруженными силами Украины?/Як довго ви співпрацюєте зі збройними силами України?

- Как часто с вами выходят на контакт украинские агенты?/Як часто з вами виходили на контакт українські агенти?

- Какую информацию вы им посылаете?/Яку інформацію ви їм надсилали?

- На каких основаниях вы получали денежные средства от мужчины, который занесен в базу «Каратель»?/На яких підставах ви отримували кошти від чоловіка, який занесений до бази «Каратель»?

- Он предлагал вам сотрудничество?/А чи він пропонував співпрацю?

- Он предлагал вам передавать информацию?/Пропонував передавати інформацію?

Лампа гасне. На сцені півтемрява.

Не пропонував, але я передавала. На Сашин телефон. Фото і відео російської техніки, яка заходила в місто через блокпост, що знаходився кількадесят метрів від нашого будинку. Але ж я все, абсолютно все, видалила.

Лампа вмикається. Женя встає і підходить до тонованої дзеркальної стіни. Стає спиною до скла.

Мусолять вже години три-чотири. Рахунок часу втрачено. Закидають питаннями, які я вже погано розумію. В туалет не можна. Очі болять від світла. Пити не можна. Питання, питання, питання, питання. А я, замість сконцентруватись, розглядаю міленького слоненя на рожевій футболці одного з агентів. Потертості на колінках на джинсах іншого. Дорогі сонячні окуляри, підвішені у вирізі сорочки за золотисту дужку, третього. Приємну білозубу усмішку четвертого. Усмішку людини, яка не може не сподобатися. Ввічливі люди. Які тактовно закидають питаннями, називають тебе виключно на «ви», препарують твій телефон, потрошать твоє життя. Відкривають тебе, наче консерву. Тільки в томатному соусі. Що далі? Чи будуть бити, роздягати, ґвалтувати? Згадую обличчя тата і доньки, коли мене забрали, а вони залишилися сидіти в сірій зоні за склом. Обличчя тата було білим і скам'янілим. Важкий погляд. Мені страшно, що він помре від чергового серцевого нападу, і п'ятнадцятирічна донька залишиться зовсім сама. І я зараз готова сказати все, що їм

треба, і підписати все, що мені дадуть підписати, аби мене відпустили до рідних.

Женя повертається і притискається обличчям до скла.

- Ребята, пожалуйста, там сидит мой папа и дочка. У папы, после того как тяжело умирала моя онкобольная мама, было два инфаркта. Он после операции, ага. У него рак кожи. Ему 72 года. Прошу, покажите ему меня, чтобы, не дай бог, ничего не случилось. Или разрешите отдать им паспорта, чтобы они могли с дочкой ехать дальше. А я останусь тут.

Агенти не реагируют на Женю. Она повертается і сідає на стільчик. Лампа вмикається.

- Почему вы не хотите остаться в росии? У вас же мама с алтайского края./Чому ви не хочете залишитися в росії? У вас же мама з алтайського краю.

- Где ваш первый муж?/Де ваш перший чоловік?

- Вы поддерживаете контакт с бывшим мужем?/Чи підтримуєте ви контакт з колишнім чоловіком?

- Ребята, ну, конечно, поддерживаю. У нас ведь общая дочка. Он сейчас тут, в россии. Он довез нас сюда из Крыма. Предлагал остаться тут. И, да, моя мама родом из россии, ага. Но мой дом в Геническе. А бывший? Я ему не нужна. Мы ему не нужны. Он женился второй раз. У него своя семья, ага. Мы ему абсолютно не нужны.

- Почему у вас так много земли?/Чому у вас так багато землі?

- Откуда вы её получили?/Звідки ви її отримали?

- Откуда у вас так много земельных участков?/Звідки у вас так багато земельних ділянок?

- Ребята, тут вообще просто. Папа работал всю жизнь председателем колхоза. Было фермерское хозяйство. Мы приватизировали несколько участков, ага, на папу, меня и на маму. Потом мама умерла и оставила мне свою часть в наследство. Я её полностью переоформила на себя, так как папа отказался от маминой доли в мою пользу.

- Чем вы занимаетесь?/Чим ви займаєтеся?

- Чем зарабатываете на жизнь?/Чим заробляєте на життя?

- Кто такая у вас в контактах Валя-погранзастава?/Хто така у ваших контактах Валя-погранзастава?

- Ребята, ну чем занимаюсь? Торгую на рынке вещами из Одессы, Китая, Турции. Раньше в бутике работала. В центре. Но ушла. Ушла на рынок из бутика, потому что там рабочий день был до самого вечера. А я хотела провести время с умирающей мамой. Вот и пришлось заняться бизнесом. Понятно, что за столько лет у меня широкая и разноплановая клиентура. Начиная от медиков, учителей и заканчивая погранцами. Вот и Валя –

одна из моих клиенток. Еще со времен работы в бутике. А я часть клиентов из бутика увела к себе в магазин на рынке.

- Кто прописан в вашей квартире?/Хто прописаний у вашій квартирі?

- Кто проживает с вами в квартире?/Хто проживає з вами в квартирі?

Лампа вимикається. На сцені півтемрява.

- **Така цікава історія з моєю квартирою. До розпаду срср це був гуртожиток для молодих спеціалістів, що приїхали працювати за розподілом. Коли радянський союз розвалився, розумні люди масово почали приватизувати там кімнати. Одна невеличка кімната тоді коштувала близько 300 доларів. Знайома пропонувала купити кілька кімнат і зробити повноцінну квартиру. А я тоді навідріз відмовилася. Гидувала. Ну що то за житло – кімнати маленькі, двору нема, проблеми з комунікаціями та переплануванням, труднощі з дозволом на заселення. Місцеві називали гуртожиток «дурдомом». «Ніколи в житті я не стану там жити», - впевнено сказала я тоді і через 11 років саме там купила нестандартну трикімнатну квартиру. Перша жила будівля на в'їзді до міста. Залізничний вокзал, купа заправочних станцій, винзавод, інститут і мій будинок. І від мого будинку розвилка, як у довбаній казці, – на Арабатську стрілку, на в'їзд до мосту, на об'їзду, на виїзд на «московську» трасу. Квартира величезна, квадратів сто. В кожного своя кімната. Передpokій сім метрів. Але, попри можливість, ми ніколи не тримали тварин. У мами була алергія. А коли мама померла, якось само вийшло. Його теж звали Женька. Але я вже пізніше дізналася, що він мій тезка. Я взагалі в той день поїхала до Херсону купити доньці щура. Бо вона вступила в медичний коледж. Сама. Ще й на бюджет. І єдине, що вона попросила – щурика. Я об'їздила чотири зоомагазини і в жодному не знайшла пацючків. У п'ятому, поки перечікувала зливу, розговорилася з продавчиною. Вона й дала мені контакт жінки, яка віддавала шиншилу. Того самого Женьку, у якого виявилася складна доля. Його дружину вбило струмом, коли та під час прогулянки перегризла електричний дріт. І він впав в депресію. Сильно схуднув, став відмовлятися від їжі і скидати хутро. Хазяйка цілий день на роботі, а Женька один вдома. Мене дуже вразила ця історія і я його забрала. Не думаючи, на емоціях. І все так класно склалося. Тато після смерті мами, яка довго і важко хворіла, сильно здав. Нічого не хотів. Впав в депресію. Як тільки я принесла Женьку, він ожив, переключився. Віддавав шиншиллі любов і турботу, став потрібний. З четвертого поверху ходив пішки за свіжими гілочками, прибирав у клітці. А пізніше, щоб Женьке не було сумно, купили йому дівчинку. Назвали Ньюшкою.**

Вони бігали по довгому передпокою, гралися з кішками, які віднедавна з'явилися у нас. Стриб-стриб, стриб-стриб. Через місяць було вже чотири шиншили. А за півроку – вісім. Всі залишалися жити у нас. Пізніше замовили здоровезну клітку во всю стіну. А коли ми їхали, довелося всіх віддати разом з кліткою. Щоб вона пройшла, ми двері з петель знімали. Я тоді заспокоювала себе, що це на два тижні, максимум місяці на три. Ці ж люди забрали мого kota Леопольда. А Сашина кішка заховалася. Вона була така ніжна, маленька, ляклива, делікатна. Ні до кого не йшла, крім Саші. Сідала і чекала, поки він поїсть. Дивилася з ним телевізор. А коли вкладався спати, то потроху підкрадалася. Спочатку сяде на край ліжка. Потім підповзає, поки не ляже з ним поряд. На другий день окупації, коли сильно бахнуло, у кішки розірвалося серце. Я її зранку мертву знайшла там, де Саша любив сидіти. З цією кішкою дивна історія вийшла. Вона довго кричала надворі, поки ми з сусідом не спіймали її. Я її погодувала і вона кожен день зранку чекала на мене біля дверей. Вона була страшненька: маленька, блохаста, з погризеними вухами. Я не збиралася брати її додому. Але донька назвала мене жорстокою: «Мама, я не розумію, як ти можеш тримати її в коробці біля дверей, вона ж така сама дитина, як і я». І я принесла її вночі додому. Саша, коли побачив ту кішку вперше, сказав: «Боже, нащо ти то приперла, воно таке огидне, ніяке. Ти ж знаєш, що я взагалі котів не люблю». Кумедно, але та кішка прив'язалася саме до Саші. Ми так її і звали – Кішка.

Лампа вмикається.

- Кого такої в ваших контактах «Сашин побратим»?/Хто такий у вас в контактах «Сашин побратим»?

Женя смикається, різко відкидається назад, впивається пальцями в коліна. Лампа гасне. На сцені півтемрява.

- *Це Сашин товариш. Побратим. Його тезка. Штатний психолог у підрозділі. Позивний Псих. Саша розповідав якось про нього: «Він нас не чіпає, ну і ми його теж. Він по факту просто обіймає посаду, переносить папірці туди-сюди. І взагалі, він сам потребує лікування. Було таке, що він трохи впав на стакан. Але ми його закодірували». Я колись йому рибу в'ялену відправляла, коли ще не була з ним знайома. Я багато кому рибу відправляла. То й не дивно. Ми живемо у Генічеську.*

Сцена 5

Та сама кімната допитів. Замість табуретки посередині стоїть кушетка. Яскраво горить лампа. На кушетці лежить Женя. На ній з одягу тільки нижня білизна. Агентів в кімнаті немає, але в чутно голос одного з них.

- Нам нужно, чтобы вы разделись. У вас есть татуировки? Шрамы? Синяки? Ссадины? Ушибы?

- **У мене є розтяжки. А ще зайва вага. Веснянки на спині теж є. Того, що шукають нема. Нема татуювань з українською символікою, нема специфічних шрамів, потертостей від бронежилету, синців від прикладу зброї, що залишаються внаслідок віддачі при пострілах. Мені соромно і страшно. Як колись в дитинстві. Мама і тато перед візитом до дяді Толі в один голос казали: «Роби все, що він скаже». Це був знайомий батьків. Народний цілитель. До нього приїздили непрості люди, яким він вправляв хребет. До нього стояли колони автомобілів і запис був на кілька місяців вперед. Нам дуже пощастило мати такого знайомого. У нього в домі була спеціально обладнана кімната. Там посередині стояла кушетка, на якій він проводив «лікування». І от я, восьмирічна дівчинка, роздягалася наголо, неймовірно соромилася своїх перших розтяжок, лягала на кушетку, закривала по команді очі і годину-півтори терпіла біль. Боляче і страшно було від того, що він майже весь цей час встромляв мені у півху пальці. Коли один, а коли намагався два загнути. «Починаю лікування. Зараз будемо проходити крізь стіну. Встановлюю зв'язок із космосом». Це тривало близько двадцяти прийомів. Один-два рази на тиждень. А після вдалого лікування батьки запросили дядю Толю з родиною до нас в гості. Під приводом подихати свіжим повітрям і порозмовляти про лікування, цей виродок витяг мене на двір. Там, під аркою, густо заплетеною виноградною лозою, під звуки нічного вітра, який гуляв у гілках старого міцного горіха, він продовжив мене ґвалтувати. Для цього він задрав мою новеньку джинсову спідницю-резинку, яку мама мене змусила вдягти на честь візиту гостей. А на веранді про щось весело розмовляли мої батьки і дружина дяді Толі. Вона дзвінко заразливо сміялася і повторювала «Ой, досить, не можу вже».**

Сцена 6

На сцені сидить Саша. У нього на колінах сидить Женя в костюмі зеленого коня. Саша дістає з рюкзаку в'язані шкарпетки. Намагається їх вдягти. Женя знімає маску коня.

Женя - Я пам'ятаю ці шкарпетки. Їх тобі сплела моя мама, коли ще була жива. Вона і мені такі ж самі зробила. Але свої я давно зносила. А ти бережеш. Як частину дому. Того дому, де безпечно. Де хтось плете шкарпетки, робить мотанок, закриває консервацію, малює жовто-блакитну веселку та рожевих єдинорогів. Скільки ми не бачилися? Здається, більше року. Нарешті ти приїхав. Отримав поранення, «Золотий хрест», реабілітацію і можливість кілька днів їздити по друзях,

кожен раз поминаючи побратимів, що загинули. Все за традицією: перед тим, як випити за загиблих друзів не цокаючись, завжди проливаєте трохи алкоголю на підлогу або в землю. У Львові страшенно холодно. В орендованій квартирі дубарь. Я боюся, що тобі не сподобається тут.

Саша - Кицюня, це такі дурниці. Мені доводилося спати у розбитій школі, під книгами, в рові на голій землі, в будівлях без вікон і дверей. Я пам'ятаю, як нас зустрічали покинуті тварини у знищених селах. Деякі собаки і кішки вибігали назустріч, деякі ховалися від нас. Найважче було бачити корів з роздутими запаленими вим'ями. Вони голосно ревли від болю, але до себе не підпускали. Доводилося їх добивати.

Женя знімає костюм коня. Сідає поряд з Сашею.

Женя - Ти жодного разу не запитав мене про псков. Про те, як я вибралася звідти. Я постійно просила їх відпустити мене до тата і доньки. Просто показати, що я жива, щоб вони не переживали. Десь годин через сім мене вивели двоє. Не віддали ані паспорти, ані телефон, ані інші документи. Тато і Аня сиділи там же, за склом. А зліва від скляної кімнати журналісти якогось російського телебачення брали інтерв'ю у працівника пункту пропуску. І якось миттєво я вирішила, що втрачати мені нема чого. Я підійшла до журналістів і почала голосно і швидко розповідати, що ми їдемо з Херсонської області, що мене тримають тут вже годин сім на допиті, що тато хворий і може не винести цієї поїздки. Один з агентів різко взяв мене під руку і відвів у кімнату за склом. Інший поспіхом пішов назад у будівлю. Журналісти залишилися чекати. Вони явно зацікавилися моєю історією. Хвилин за 10 один з агентів, той, що в рожевій футболці зі слоненням, без жодного коментаря виніс наші документи і мій телефон. Єдине, що він сказав, було: «На этот раз вам просто крупно повезло». Його обличчя виражало ненависть, його руки не могли ніяк відпустити документи, а слонення на його футболці посміхалося мені так щиро. Перше, що я зробила, коли вийшла з будівлі паспортного контролю, запалила цигарку. Підійшов працівник і сказав, що тут не можна палити. «Мені похуй», - все, що я змогла відповісти. Перед нами метрів за 200 був латвійський кордон. І ми туди побігли, не обертаючись. В зубах цигарка, в руках сумки з обірваними ручками, в голові думка «Нам не будуть стріляти у спину, нам не будуть стріляти у спину, нам не будуть стріляти у спину». На кордоні на нас чекали 17 чоловік із автобусу. Сім годин. До самої ночі. У латвійців в окремій кімнаті були м'які теплі коци, грала тиха музика, працював телевізор і обігрівач, пахло чаєм, на столі лежали цукерки, бутерброди, заспокійливі ліки. Нас брали за руки, обнімали, питали. І мене попустило. Я зрозуміла, що страшенно хочу в туалет по-великому, що мене зараз знудить, що я втрачу свідомість, що щелепи зціплені так сильно, що я не можу жодного слова сказати, що перед очима в мене поплила пелена, що перекошило обличчя і мене теліпає.

Тепер ти знаєш. А зараз я хочу замовити свинячі вуха у кисло-солодкому соусі. Хочеш спробувати?

Саша - Тільки не такий соус. Давай якийсь інший, добре?

Женя - Чому не такий?

Саша - Ми колись їхали колонною вночі. То було на Сході на лінії фронту. Я відчув у роті неприємний солодко-кислуватий присмак. Було не зрозуміло, від чого він. А коли вже поряд впала сигнальна ракета, я розгледів попереду вантажівку з тілами. Тілами мертвих людей – військових, цивільних, всіх упереміж. Це був кислувато-солодкий димний присмак вбитих людей, які пролежали десь у полі не один день.

Женя - Коли я сіла в автобус і відкрила телефон, перше, що я побачила, була програма, за допомогою якої вони відновили все. Уявляєш, абсолютно все. Файли, переписки, соціальні мережі, телеграм-канали, відео, світлини, контакти, додатки. На екрані було відкрито телеграм-канал «Ніколаєвський Ваньок». Я й досі зберегла то повідомлення. Зараз прочитаю тобі. (Женя дістає телефон. Читає з нього) «Шановні котики тимчасово окупованої території, з приводу отримання паспортів країни 404. Вони постійно кричать, що росія тут назавжди, і Херсон – то суто російські території. Але по факту, вони тікають, як щури з корабля, що тоне. На фоні контрнаступу, який неминуче наближається, русня з колаборантами примушує абсолютно різними методами громадян України отримати туалетний папір, наявність якого працює як марка, що ви сміття. Вони не дають людям пенсії, зарплати, відбирають майно, звільняють з роботи, щоб примусити отримати цей папірець для дегенератів. Так от, котики Херсонської, Запорізької та інших окупованих областей, які отримали цей папірець примусово, просто здайте цю срань під час перевірки документів працівникам поліції або СБУ, як тільки ми звільнимо вас. У тих, хто буде приховувати наявність руснявої херні, можуть виникнути проблеми. Особливо то стосується «колобків», які в перші ж дні отримали паспорти для роботи в органах окупаційної влади. Не сподівайтесь, що залишитеся непокараними. Тепер давайте підведемо підсумок. Все поміняється. Це поза сумнівом. Туалетний папір у кольорах аквафрешу одразу віддайте правоохоронцям. Далі. Люди, які отримали папірці під загрозою життя, взагалі не переживайте, ми не будемо вас вважати «колобками». Котики, тримаємо зв'язок. Все буде Україна!».

Женя ховає телефон.

Женя - Чому ти став військовим, Саш?

Саша - Колись в дитинстві я побачив випускників в парадній військовій формі. Красивих, вишкolenих. І мені дуже сподобалася саме форма. Форма військових погранців.